

El flamenc

Nº 10

Butlletí quadrimestral del Parc Natural de les Salines de Santa Pola

01

EDITORIAL

02

CONSERVACIÓ DE
FAUNA I FLORA

1. Reunió amb el CIMAR
2. Prospeccions de gambúsia en la zona de Múrtulas

04

COMUNICACIÓ,
DIVULGACIÓ I
EDUCACIÓ AMBIENTAL

3. Campanyes de la xarxa de Parcs Naturals i Activitats programades.
4. Educació Ambiental.

07

ÚS PÚBLIC

5. Millora de la senyalització en la ruta d'El Pinet.

08

DESCOBREIX EL NOSTRE
PARC NATURAL

6. Camallonga. *Himantopus himantopus*

10

NOTÍCIES



GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de les salines
de santa pola



EDITORIAL

El vol de la carregada

Dilluns passat, un dilluns qualsevol, en la nostra labor d'anar a col·locar uns cartells nous vam passar per una zona que es troba temporalment restringida al pas de visitants.

Aquesta restricció és deguda al fet que és una zona d'alta sensibilitat per haver sigut triada per algunes espècies protegides com a zona de cria, i amb això s'eviten molèsties durant l'època de reproducció.

És una zona tranquil·la, sense sorolls artificials; i quan vam passar a espai amb el vehicle van començar a volar desenes de cigales que estaven parades, cantant en el clos.

De sobte, i com si foren les nostres guardaespalles, va començar a volar al voltant nostre, acompanyant-nos, un grup de carregades. Estaven caçant les cigales que espantàvem!

El delit en veure el seu elegant i pròxim vol que ens deixava apreciar fins al seu pitet va ser el pagament per "alçar-los les preses".

Reflexió: La nostra acció involuntària... va ser bona per a l'espècie que estimem protegida?...o potser va ser dolenta per a l'espècie que estimem molesta pel seu refilar...o potser...millor no jutjar.

Sovint ens preguntem si la nostra omnipresència en el medi natural altera els cicles naturals dels animals i plantes. Certament, amb la població actual, és impossible no interferir en aquests processos, fins i tot si la nostra acció és en pro de conservar-los.

Però hi ha un secret que potser, si el revelem, ens servisca per a assumir aquesta alteració sense que ens faça sentir malament: NOSALTRES TAMBÉ FORMEM PART DE LA NATURALESA.

El medi natural és la nostra llar, els altres éssers vius són els nostres companys de vida i, per tant, la convivència és irreatable.

CONVIVÈNCIA: Ocupem un nínxol que, més o menys gran, deixa de ser ocupat per altres elements i éssers que són desplaçats per a la nostra comoditat. La clau és entendre que tots els altres ens naturals tenen el mateix dret a ser respectats en el seu medi i que "la nostra comoditat ha de quedar en les nostres estances". El que no són "les nostres estances" són les estances d'uns altres, i per això han de ser respectats igual que són respectats els nostres.

CONSERVACIÓ DE FAUNA I FLORA

1.Reunió amb el CIMAR

El mes de juliol passat ens vam reunir direcció i equips de treball dels parcs naturals de les Salines de Santa Pola i del Fondo amb el CIMAR (Centre d'Investigació Marina) de la Universitat d'Alacant per a la presentació dels resultats de la investigació del cranc blau americà.

El cranc blau americà (*Callinectes sapidus*) és una nova espècie invasora, detectada el 2014 al Parc Natural de les Salines de Santa Pola, de la qual es té un seguiment en col·laboració amb el CIMAR des de l'any 2017, i està present en la major part dels ambients aquàtics del Parc, com assarbs, séquies, llacunes i costa marina.

La finalitat d'aquesta reunió va ser la presentació dels resultats i conclusions de l'estudi de l'evolució d'aquesta espècie en les nostres costes i zones humides. De manera general, es va concloure que està augmentant la seua població i distribució.



INFORME SOBRE LAS POBLACIONES DE "CANGREJO AZUL AMERICANO" (*Callinectes sapidus*) EN LOS HUMEDALES COSTEROS PROTEGIDOS DEL P.N. DE LAS SALINAS DE SANTA POLA Y EL P.N. EL HONDO

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

Carmen Barberá, Isabel Esteso-
Alfonso A. Ramos-Esplá
Centro de Investigación Marina (CIMAR)
Dpto. Ciencias del Mar y Biología Aplicada,
Universidad de Alicante



Reunión Museo de la Sal, Santa Pola.



CONSERVACIÓ DE FAUNA I FLORA

2. Prospeccions de gambúsia en la zona de Múrtulas

Al juny s'ha començat a dur a terme una prospecció de la presència de gambúsia (*Gambusia affinis*) a la tolla de Múrtulas i en la tolla del Centre d'Interpretació, en col·laboració amb el Centre d'Experimentació del Palmar, del Servei de Vida Silvestre.

Les dades es prenen una vegada al mes i es recullen dels mostrejos amb nanses de pesca que es col·loquen en les dues tolles. L'objectiu és detectar la presència d'aquesta espècie i determinar-ne l'evolució en aquestes zones.



COMUNICACIÓ, DIVULGACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

La informació i la comunicació són imprescindibles per a sensibilitzar la població de la necessitat de protecció dels espais naturals.

Al nostre Parc Natural aquests aspectes es tradueixen en els punts següents:

3. Campanyes de la xarxa de Parcs Naturals i Activitats programades.

CAMPANYES DE COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ.

En aquest segon quadrimestre de 2020 hem dut a terme les següents activitats (referent a les activitats dels mesos de juliol i agost, perquè les corresponents als mesos anteriors no es van programar com a conseqüència de la situació provocada per la COVID-19):

- Descobreix les plantes amb tots els teus sentits.

- Els Sabors de la Sal.

- Canvia la marea de plàstics: III Jornades de conscienciació i retirada de plàstics. En col·laboració amb l'Ajuntament de Santa Pola, Urbaser i Associació NASINBA.

- La cultura de l'espart. Cartells, amb el disseny comú de la Xarxa de Parc Naturals de la Comunitat Valenciana, de diferents activitats dirigides a tot el públic dutes a terme al Parc Natural de les Salines de Santa Pola aquest quadrimestre.





4. Educació Ambiental

Com a situació excepcional en aquest segon quadrimestre de l'any no s'ha rebut cap visita de grups concertats, pel fet que no es va poder reprendre les classes al final del curs acadèmic 2019-2020 i al fet que el Centre d'Interpretació va estar tancat fins a part del mes de juny. A més, altres grups com ara associacions i col·lectius van decidir prendre les precaucions d'ajornar les seues activitats grupals.

Malgrat la situació general, el Centre d'Interpretació de les Salines de Santa Pola va obrir les portes als visitants el 7 de juny; amb totes les mesures de precaució possibles per a garantir una visita segura.

A partir d'aquest moment comencem a rebre a poc a poc visites particulars. A l'agost s'arriba a igualar les dades de visitants de l'any passat.

Cartells de les activitats d'aquest quadrimestre



Volíem destacar aquestes dades de visitants particulars, que, encara que no entren en el programa d'educació ambiental, han sigut rebuts i atesos sempre amb criteris de sensibilització, per la qual cosa la labor educativa, des d'un altre prisma, no s'ha deixat d'exercir.

També volem agrair a les persones que enguany, siga per les circumstàncies que siga, han triat visitar els espais naturals que tenen més pròxims a la seua localitat.

Dins de la labor d'educació ambiental durant aquests mesos l'equip de treball del Parc Natural ha estat treballant en l'elaboració i millora del material didàctic i divulgatiu propi.

Paral·lelament s'han constituït cinc grups de treball en xarxa amb els companys i companyes de la resta de parcs naturals de la Comunitat Valenciana, des dels quals s'han creat diferents materials de treball.





US PÚBLIC

5. Millora de la senyalització a la ruta del Pinet

Amb la finalitat de millorar la senyalització de la Ruta del Pinet, durant el mes d'agost es van col·locar 7 senyals nous al llarg de la ruta, que indiquen accessos, ubicacions i distàncies.

S'ha hagut de variar lleugerament la ubicació final d'alguns senyals respecte de la prevista, pel fet que els temporals han modificat el sòl i l'estabilitat dels terrenys on es pretenia a col·locar.



DESCOBREIX EL NOSTRE PARC NATURAL

6. Camallonga. *Himantopus himantopus*

Amb la finalitat de millorar la senyalització de la Ruta del Pinet, durant el mes d'agost es van col·locar 7 senyals nous al llarg de la ruta, que indiquen accessos, ubicacions i distàncies.

S'ha hagut de variar lleugerament la ubicació final d'alguns senyals respecte de la prevista, pel fet que els temporals han modificat el sòl i l'estabilitat dels terrenys on es pretenia a col·locar.

ETIMOLOGIA

Himantopus: procedeix de la combinació dels termes grecs himantos ('corretja') i pous ('peus') "peus com a corretges" al·ludint a les seues llargues potes que queden penjant darrere quan vola.

DESCRIPCIÓ I BIOLOGIA

És un ocell de grandària mitjana de l'ordre dels caradriformes, família recurviròstrids, a la qual pertanyen també les alenes. Té una longitud de 33 a 36 cm i envergadura de 67 a 83 cm, llargues potes de color roig, bec llarg i fi i brillants ulls rojos.

Les femelles presenten les zones dorsals de color marró fosc, mentre que en els mascles són negres. Ambdós sexes llueixen zones negres al coll i a la coroneta (variables depenent de l'individu) que tendeixen a desaparèixer a l'hivern, mentre que la resta del cos és de color blanc. Amb aquestes llargues potes, aparentment descompensades amb la resta del cos, caldria esperar moviments maldestres i descompassats, no obstant això, la camallonga es mou amb gran agilitat i elegància pels terrenys pantanosos. Quan vola, les seues potes cauen cap arrere, i això li dona un aspecte estranyament allargat.



S'alimenta principalment d'insectes aquàtics que captura mitjançant ràpides picotades en la superfície de l'aigua, sobre la vegetació o sota aquesta i també en vol mitjançant salts verticals. Quan està posada és un ocell molt silenciós, no obstant això és bastant escandalosa en veure's assetjada o molestada. El seu cant continu i penetrant és un dels sons més habituals dels nostres aiguamolls.

La camallonga nia en zones obertes, prop d'aigües poc profundes. Entre maig i agost, la femella deposita quatre ous en el niu de tons marrons clapejats amb taques fosques. Normalment, formen part d'una colònia i defensen entre totes la zona de cria. Quan un depredador s'acosta als ous, una d'elles fingeix tindre l'ala trencada per a distraure l'atenció de l'atacant i allunyar-lo del niu.

Els pollets són capaços d'alimentar-se per si mateixos així que naixen, tot i tot, els pares els cuiden fins que són capaços de volar.

HÀBITAT

És l'ocell limícola més comú i estés de la nostra fauna. Sol freqüentar aiguamolls d'aigües somes i pot trobar-se en deltes, estuaris, llacunes costaneres, zones pantanoses, llacs poc profunds, saladars, marjals, llacunes estacionals i ribes de rius. Algunes migren cap al sud a l'hivern i d'altres es queden a hivernar juntament amb els ocells procedents de l'Europa central.

SITUACIÓ ACTUAL

La camallonga s'inclou en la categoria "D'interés especial" dins del Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades. La principal amenaça és la degradació o desaparició dels aiguamolls temporals o permanents. Les pràctiques agrícoles inadequades que es duen a terme en zones humides artificials (plaguicides, degradació de les salines, gestió inadequada dels nivells d'aigua...) poden afectar el seu èxit reproductor. Un altre problema que afronta és l'augment de predadors com ara gossos, gats, rates i, especialment, el gavià argentat de potes grogues amb el qual competeix pels territoris de cria.



NOTÍCIES



7. La bandera blava

El Centre d'Interpretació del Parc Natural "Museu de la Sal" ha rebut el distintiu de Centre Blau, en un municipi, Santa Pola, amb platges de Bandera Blava. Aquest distintiu acredita que el Centre inclou entre els seus objectius i activitats l'educació ambiental sobre els ecosistemes litorals i el desenvolupament sostenible. El lliurament de l'acreditació de Centre Blau de el Museu de la Sal es va realitzar per l'alcalde de Santa Pola, Loreto Serrano.

8. Cria de l'Corriol camanegre

Abans d'acabar el primer quadrimestre de l'any vam poder localitzar un niu en les noves motes de la minisalina que es va construir dins del Centre d'Interpretació del Parc Natural.

Els companys de la brigada de manteniment, grans observadors i coneixedors del terreny, van poder comprovar que es tractava d'un niu de corriol camanegre, per les visites contínues de dos exemplars adults.

Al maig es va poder comprovar que els pollets van nàixer i es van desplaçar a una zona de major seguretat, sense accés a gats i altres potencials depredadors.



NOTÍCIES



9. Projecte Blue Flag Mediterranean week

L'Agència per a la Protecció ambiental de Nacions Unides (UNEP) promou la neteja de platges per part de voluntaris. la Setmana de l'1 a el 7 de juliol es van dur a terme a activitats d'educació ambiental i neteja de platges en un gran nombre de països de la Mediterrània. El Parc Natural de les Salines de Santa Pola es va sumar a aquesta iniciativa amb la publicació en xarxes socials de les accions realitzades.

10. Reportatge mitjans de comunicació locals

A principis del mes d'agost alguns mitjans de comunicació es van interessar a visitar i promocionar el Parc Natural de les Salines de Santa Pola.

Elx TV i Ser Ràdio Elx van visitar el Museu de la Sal i van entrevistar a José Ramón Navarro, Tècnic d'Educació Ambiental de parc, que va explicar de manera didàctica els aspectes més importants del Parc Natural així com del procés de producció de la sal dins d'ell.

També es va convidar els oients i teleespectadors a visitar el Centre d'Interpretació on es rep i atén els visitants de Parc Natural per donar-los la informació que sol·liciten.



Us podeu posar en contacte amb nosaltres, i explicar-nos els vostres suggeriments i comentaris. Us hi esperem!



**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc natural
de les salines
de santa pola



*Centre d'Interpretació del Parc Natural de
les Salines de Santa Pola*

Av. Saragossa, 45

CP 03130 Santa Pola (Alacant)

Telèfon: 96 593 85 90

correu electrònic: parque_santapola@gva.es

Redacció, diseny y maquetació:

**Equip tècnic del Parc Natural de les
Salines de Santa Pola**

